

॥ ३० ॥ ३१ ॥ तंचैवेति एवमध्यात्मं त्रिपुरदाहेपिसंसारात्मकः सूक्ष्मः प्रपंचोयावद्देहपातं बाधितानुत्तर्यानुवर्तत एव तंबालं हिरण्यगर्भाख्यं सूक्ष्मसमष्टिरूपं पुरदग्धुरंकगतं जीवन्मुक्तप्रतीतिगोचरं जिज्ञासमाना उमा ब्रह्मविद्यामया कृत्स्नबाधेकतेपि अयं कोऽवशिष्ट इत्यब्रवीत्पृष्ठवती तत्र महादेवस्तस्य प्रत्यगनन्यत्वादननुत्तरमेवोत्तरंददौ अतएव तं सूक्ष्मसमष्टिक इति वेदेवदंति प्रजापतिर्वैक इति तस्य नामैव क इति प्रति

ब्रह्माणं सारथिं कृत्वा विनियुज्य च सर्वशः ॥ त्रिपर्वणा त्रिशल्येन तेन तानि विभेदसः ॥ ३० ॥ शरेणादित्यवर्णेन कालाग्निसमतेजसा ॥ ते सुराः सपुरास्तत्र दग्धारुद्रेण भारत ॥ ३१ ॥ तंचैवांकगतं दृष्ट्वा बालं पंचशिखं पुनः ॥ उमा जिज्ञासमाना वैकोयमित्यब्रवीत्तदा ॥ ३२ ॥ असूयतश्च शक्रस्य वज्रेण प्रहरिष्यतः ॥ सवज्रं स्तंभयामास तं बाहुं परिघोपमं ॥ ३३ ॥ न संबुबुधिरेचैव देवास्तं भुवनेश्वरं ॥ सप्रजापतयः सर्वे तस्मिन्मुमुदुरीश्वरे ॥ ३४ ॥ ततो ध्यात्वा च भगवान्ब्रह्मा तममितौजसं ॥ अयं श्रेष्ठ इति ज्ञात्वा वंदे तमुमापतिं ॥ ३५ ॥ ततः प्रसादयामासुरुमां रुद्रं च ते सुराः ॥ बभूव स तदा बाहुर्बलहंतुर्यथापुरा ॥ ३६ ॥ सचापि ब्राह्मणो भूत्वा दुर्वासानामवीर्यवान् ॥ द्वारवत्यां मम गृहे चिरं कालमुपावसन् ॥ ३७ ॥ विप्रकारात्प्रयुंक्ते स्म सुबहून्मम वेश्मनि ॥ तानुदारतया चाहंचक्षमे चातिदुःसहान् ॥ ३८ ॥ सवैरुद्रः सच शिवः सोमिः सर्वः ससर्वजित् ॥ सचैवेंद्रश्च वायुश्च सोश्चि नौ सच विद्युतः ॥ ३९ ॥ सचंद्रमाः सचेशानः ससूर्यो वरुणश्च सः ॥ स कालः सौतको मृत्युः स यमो रात्र्यहानि च ॥ ४० ॥ मासार्धमासाः क्रतवः संध्ये संवत्सरश्च सः ॥ सधाता सविधाता च विश्वकर्मा ससर्ववित् ॥ ४१ ॥ नक्षत्राणि ग्रहाश्चैव दिशो यप्रदिशस्तथा ॥ विश्वमूर्तिरमेयात्मा भगवान्परमद्युतिः ॥ ४२ ॥ एकधा च द्विधा चैव बहुधा च स एव हि ॥ शतधा सहस्रधा चैव तथा शतसहस्रधा ॥ ४३ ॥ ईदृशः समहा देवो भूयश्च भगवानतः ॥ न हि शक्या गुणा वक्तुमपि वर्षशतैरपि ॥ ४४ ॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके प० दानधर्मे ईश्वरप्रशंसानाम एकषष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६१ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ वासुदेव उवाच युधिष्ठिर महाबाहो महाभाग्यं महात्मनः ॥ रुद्राय बहुरूपाय बहुनाम्ने निबोध मे ॥ १ ॥ वदंत्यग्निं महादेवं तथा स्थाणुं महेश्वरं ॥ एकाक्षं त्र्यंबकं चैव विश्वरूपं शिवं तथा ॥ २ ॥ द्वेतनूतस्य देवस्य वेदज्ञा ब्राह्मणा विदुः ॥ घोरा मन्यां शिवामन्यां ते तनू बहुधा पुनः ॥ ३ ॥

ष्ठितं एवं सर्वत्राख्याततात्पर्यं ज्ञेयं तथा शक्रबाहुस्तं भाख्यायिकया त्रिपुरघ्नं बाहुकृतं कर्मनस्पृशतीति दर्शितं ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ एकधा ब्रह्मरूपेण द्विधा ब्रह्मभेदेन बहुधेत्यादि प्रपंचरूपेण ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नै० भा० एकषष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६१ ॥ ॥ ७३ ॥ युधिष्ठिरेति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥